

Multi-Nationalism, Democracy and “Asymmetrical Federalism” (With Some Tentative Comparative Reflections on Burma)

Introduction

For those of us interested in the spread and consolidation of democracy, whether as policy makers, human rights activists, political analysts, or democratic theorists, there is a greater need now than ever before to reconsider the potential risks and benefits of federalism.

The great risk is that federal arrangements can offer opportunities for non-democratic ethnic nationalists to mobilize their resources. This risk is especially grave when elections are introduced in the sub-units of a formerly non-democratic federal polity—as they were in the USSR and the former Yugoslavia—prior to democratic countrywide elections and in the absence of democratic countrywide parties.¹ Of the nine states that once made up communist Europe, six were unitary and three were federal. The six unitary states are now five states (East Germany has reunited with the Federal Republic), while the three federal states — Yugoslavia, the USSR, and Czechoslovakia — are now 22 independent states. Most of post-communist Europe’s ethnocracies and ethnic bloodshed has occurred within these post-federal states.

“The great risk is that federal arrangements can offer opportunities for non-democratic ethnic nationalists to mobilize their resources.”

Yet in spite of these potential problems, federal rather than unitary is the form most often associated with multinational democracies. Federal states are also associated with large populations, extensive territories, and democracies with territorially based linguistic fragmentation. In fact, every single long-standing democracy in a territorially based multilingual and multinational polity is a federal state.²

Although there are many multinational polities in the world, few of them are democracies. Those multinational democracies that do exist, however (Canada, Belgium, Spain and India), are all federal. Although all these democracies have had problems managing their multinational polities (and even multicultural Switzerland had the Sonderbund War, the secession of the Catholic cantons in 1848), they remain reasonably stable. By contrast, Sri Lanka, a territorially based multilingual and multinational unitary state that feared the “slippery slope” of federalism, could not cope with its ethnic divisions and plunged headlong into a bloody civil war that has lasted more than 15 years.

“the six long-standing democracies that score highest on an index of linguistic and ethnic diversity — India, Canada, Belgium, Switzerland, Spain and the United States — are all federal states.”

In addition to the strong association between multinational democracies and federalism, the six long-standing democracies that score highest on an index of linguistic and ethnic diversity — India, Canada, Belgium, Switzerland, Spain and the United States — are all federal states. The fact that these nations chose to adopt a federal system does not prove anything; it does, however, suggest that federalism may help these countries manage the problems that come with ethnic and linguistic diversity. In fact, in my judgment, if countries such as Indonesia, Russia, Nigeria, China and Burma are ever to become stable democracies, they will have to craft workable federal systems that allow cultural diversity, a robust capacity for socioeconomic development, and a general standard of equality among their citizens.

Consider the case of Indonesia, for example. It seems to meet all the indicators for a federal state. It has a population of over 200 million, and its territory is spread across more than 2,000 inhabited islands. It has great linguistic and ethnic fragmentation and many religions. Thus it is near the top in virtually all the categories associated with federalism. If Indonesia is to become a democracy, one would think that it would have to address the question of federalism or decentralization. Yet at a meeting of Indonesian political, military, religious and intellectual leaders that I attended after the fall of Suharto, most of the participants (especially those from the military) rejected federalism out of hand because of secessionist conflicts at the end of Dutch colonial rule. Indonesia should have at least considered what I call a federacy to deal with special jurisdictions like Aceh or Irian Jaya.

A federacy is the only variation between unitary states and federal states. It is a political system in which an otherwise unitary state develops a federal relationship with a territorially, ethnically or culturally distinct community, while all the other parts of the state remain under unitary rule. Denmark has such a relationship with Greenland, and Finland with the Aaland Islands. It would have helped the Indonesian transition if before the transition the concept of a “federacy” had been discussed among not only among civil society activists, but potential constitution makers, and even the military. An analogous situation may be true for the concept of “asymmetrical federalism” in relation to Burma. Let me first explore what I mean by this concept.

Asymmetrical Federalism

To begin the discussion of asymmetrical federalism let me first try to make a distinction between multinational and mono-national states. I will call a state multinational if (1) it has more than one territorially based linguistic majority (often compounded with ethnic and/or religious and/or cultural identities) in the state, and (2) there are significant political groups who would like to build political

sovereignties, or an independent state or states, around these territorially based cultural differences.

If we use this definition of multinational states, of the eleven federal states with at least ten years of democratic rule at the moment, Canada, Spain, Belgium and India are multinational. Democratic federations that may be multicultural, and which may have significant indigenous populations, but which are not multi-national as I have defined the term, are Austria, Australia, the USA, Germany, Argentina and Brazil.

Paradoxically, the country that is the most difficult to classify as to whether it is actually multinational or not is Switzerland. Many analysts refer of course to Switzerland as multinational because most of the cantons are (exclusively) French, German or Italian speaking. However, my argument against calling Switzerland multinational is that Protestant and Catholic differences are linguistically crosscutting rather than compounding. Most importantly, none of the parties that have been in the "magic formula" four party power sharing coalition that has ruled Switzerland since 1958 is built around a single language or nation, and no significant party advocates secession. Linz and I thus believe it makes more analytic and political sense to call Switzerland a "state-nation", than to call it a "multinational state".

"However, in a democratic asymmetrical federal system the constitution makers, in order to "hold together" the polity in one peaceful democracy, may give constitutionally embedded special rights for distinct members of the federation."

If we employ the definitions I have just advanced, we can create, for analytic purposes, a dichotomy between multinational states and mono-national states.

We can also divide the universe of democratic federal states into constitutionally symmetrical federal states, and constitutionally asymmetrical federal states.

In a constitutionally symmetrical federal system, as found in the USA, Germany, Austria, Australia, Switzerland, Argentina and Brazil, each full member (canton, state, autonomla, province or lander) has exactly the same constitutionally embedded obligations and rights.

However, in a democratic asymmetrical federal system the constitution makers, in order to "hold together" the polity in one peaceful democracy, may give constitutionally embedded special rights for distinct members of the federation.

For example, in Canada in 1867, constitution makers decided that political integration between English speaking Upper Canada and French speaking Lower Canada would be best served if the Canadian polity shifted from a unitary state to a federal state. Moreover, rather than insist on Canada wide "symmetrical federalism" in which Anglo-Saxon common law, English language and the very marginal role

of the Catholic Church would be the law of the land in each province, it was decided that Canada would have a better chance to “hold together” if the Napoleonic code and the French language were constitutionally embedded as having a legitimate place in Quebec, and also if the Catholic Church was given greater recognition and status in Quebec than anywhere else in Canada.

At the end of the Franco regime in Spain, most of the military — and probably most of the Spanish population—would have preferred that Spain remain a unitary state. However, constitution makers came to the decision (later ratified by a referendum in every constituent part of the country) to become a federal state. The decision to federalize was made so that some of the aspirant nations such as Catalonia and the Basques could have greater cultural autonomy but remain an integral part of the Spanish state. After the referendum ratified the constitution, negotiations began, in each constituent part of the federation, with the center. The agreements that were eventually arrived at by elected officials at the center with elected officials in what came to be called the “autonomías”, were in turn submitted to a individual referendum in each autonomía .All the autonomías, including Catalonia and the Basque country, approved their separate and asymmetrical agreements.

As in Canada, the constitution makers decided that Spain had a better chance to avoid violence and conflict if Catalonia and the Basque County could give a special legal status to their languages. Such agreements were to be constitutionally embedded (and thus protected by the courts, and requiring exceptional majorities in both houses of the federal legislature and in the autonomías before they could possibly be changed). Furthermore, some historic privileges (taxes in the case of the Basque County, and having to do with the police in Catalonia) were constitutionally embedded. Multiple and complimentary identities were facilitated by such agreements. In fact in numerous public opinion polls the most frequent self-attribution on a five point scale that ranged from (1) “I am only Catalan”(2) “I am more Catalan than Spanish”(3) “I am equally Catalan and Spanish”(4) “I am more Spanish than Catalan” to (5) “I am only Spanish” the modal (most frequently chosen) response was (3)—“ I am equally Catalan and Spanish”.

“Eventually most of the military accepted “asymmetrical federalism” as a necessary instrument for maintaining the integrity of the Spanish state.”

Eventually most of the military accepted “asymmetrical federalism” as a necessary instrument for maintaining the integrity of the Spanish state.³

India at independence was de facto a unitary state in terms of the civil service and the legal system. However, India had more than 15 languages spoken by at least 10 million people each, a large Muslim minority (now numbering over 120 million). India also had troubled areas in the Northeast that had never been sociologically or politically integrated into India by Hinduism, or by the normal functioning of

British rule, nor deep involvement with the Congress Party independence movement.

Given this significant potential for secessionist movements in newly independent India the constituent assembly in 1947-48 determined that the best way to try to “hold together” India as a peaceful and democratic state would be to become a federal system which allowed constitutional asymmetry within its federal structures.

This constitutional structure allowed the Linguistic Reorganization Act of 1956 in which most of the boundaries of Indian states were redrawn so as to make linguistic boundaries and political boundaries more over-lapping. This reorganization made political participation by the largely illiterate population (and the largely non-Hindi speaking and non-English speaking population) easier. This massive linguistic reorganization is generally considered by democratic theorists to be the largest and most democratically successful case of boundary redrawing ever accomplished. India’s “asymmetrical federalism” also allowed the creation of new states out of Assam as a way to better manage the extremely difficult situation in the Northeast.

(Mainly Catholic) Belgium succeeded from (mainly Protestant) Holland in 1830. From about 1830 to 1900, Belgium tried to become a French speaking “nation-state” despite the fact that in the northern half of Belgium Dutch speakers constituted the overwhelming majority of the population. As more non-elite actors entered politics early in the 20th century it was agreed that Dutch speakers should be able to speak their language in parliament. Belgium thus became officially (as well as sociologically) bi-lingual, but Belgium still remained a unitary state. However the differences in the desires between the French speaking, and especially the Dutch speaking, populations concerning educational, cultural and hospital policies became too great to handle in a unitary state. In the face of growing cultural conflicts —and some right wing secessionist sentiment in the North—Belgium, in 1993, became an asymmetrical federal polity. Furthermore, according to two important recent public opinion polls that replicate some of the Spanish surveys that I have referred to, “multiple and complementary” identities are growing and secessionist sentiments are declining among respondents under forty years of age.

Thus, for Belgium, despite some continuing problems, Linz and I feel that it makes political sense to say that Belgium pursued a failed “nation-state” model from 1830-1900, a failed unitary state model until 1990, but seems to be “holding together”, and even slowly building multiple but complementary “state-nation” identities in the last decade as an asymmetric federation.

“Thus, for Belgium, despite some continuing problems, Linz and I feel that it makes political sense to say that Belgium..... seems to be “holding together”, and even slowly building multiple but complementary “state-nation” identities in the last decade as an asymmetric federation.”

I believe I have now said enough about different types of federalism

that if we employ the definitions I have advanced, we can now create, for analytic purposes, a dichotomy between “symmetrical federalism” and “asymmetrical federalism.” When we combine this dichotomy with our previously discussed dichotomy of “mono-national states” versus “multinational states”, this gives us the standard foursquare depicted in Table 1.

A powerful pattern is clear in Table 1. All the long-standing (largely) mono-national federal democracies are constitutionally symmetrical. But all the long-standing (largely) multinational federal democracies are constitutionally asymmetrical.

Table 1 Constitutional-legal arrangements of entire universe of federal systems that have been democracies since 1988 and relationship to demos

	Symmetrical	Asymmetrical
Mono-national	Austria Australia Argentina Brazil Germany Switzerland USA	
Multinational		Belgium Canada India Spain

Let me make a further observation. Russia is an asymmetrical federal system, however much of this asymmetry is not constitutionally embedded, much of the Russian system, in complete contrast to Spain, was extra-constitutionally negotiated, and/or anti-constitutionally exercised. See Table 2.

Table 2 Range of Symmetrical and Asymmetrical Federal Systems

Constitutionally largely symmetrical	Some Asymmetrical differences constitutionally embedded and implemented	Major asymmetrical differences constitutionally embedded, extra-constitutionally negotiated, and/or anti-constitutionally exercised.
<p>USA Australia Switzerland Germany Austria Brazil</p>	<p>Spain: Different autonomies have different prerogatives that are constitutionally embedded. All new arrangements must be public and be approved by both chambers of parliament. Both center and autonomies subject to binding decisions by Constitutional Court.</p> <p>India: Federacy relationship with Jammu Kashmir and numerous special linguistic and tribal arrangements.</p> <p>Belgium: Extensive constitutional provisions for different linguistic communities and use of consociational and non-territorial representation arrangements. Special status of Brussels and the small German speaking territory.</p> <p>Canada: French speaking Quebec has a number of prerogatives the English speaking provinces do not have in such areas as education, law, and immigration policies.</p>	<p>Russia: Constitutionally, republics have higher status as members of the Russian federation than do "territories", "regions", "federal cities," autonomous regions", and "autonomous areas." classifications stem from Soviet federalism.</p> <p>Russia: Extra-constitutionally, private treaties are negotiated between the executive of the center and the executives of the sub-units, often with special prerogatives or dispensations that were not voted upon by the Parliament or even widely known before they were signed.</p> <p>Russia: Anti-constitutionally, numerous provisions of the constitutions or statutes of the eighty-nine subjects of the federation are in contradiction with the 1993 Russian constitution. The Constitution Court does not make a ruling, and when it does make a ruling, it often is not implemented. No "common legal space" in Russia.</p>

For the record, the 1947 Burmese Constitution had some asymmetrical characteristics. However, it appears that few constitutionally embedded safeguards and mechanisms, similar to those found in the current Spanish federal system, had significant presence or weight in Burma even in the 1947-1962 period before full military rule.

Some Comparative Reflections on Relative Military Power, Democratization Precedents, and Constitutional Formulas in Burma

According to the International Crisis Group's report, "Myanmar: The Role of Civil Society" (December 2001), "civil society is at its weakest point in decades" in Burma. If this is true, then a possible democratic transition in Burma is starting with from a weaker position, vis-à- viz the military regime, than any of the fifteen or so transitions I have studied, observed and written about.

We did not explicitly state this in "How Burma Could Democratize" ⁴, but a close reading of pages 98-102 should make clear that none of the major factors that contributed to "militarized", if not always strictly "military", regimes leaving power in Greece, Brazil, Portugal, Uruguay, Spain, Argentina, Taiwan, Chile, and South Korea, appear to be robustly present in Burma.

"In comparative terms this would appear to give the Burmese military regime substantial bargaining power if and when the current talks shift to issues concerning democratization"

In comparative terms this would appear to give the Burmese military regime substantial bargaining power if and when the current talks shift to issues concerning democratization, especially the issue of free elections, and the even more important issue of winners being allowed to assume effective control of the government and the state after free elections. At the moment, civil society and political society in Burma are still under such effective constraints that, in the vocabulary of the literature on democratic transitions, Burma is in the early stages of what is called "liberalization" and has not yet actually begun the first steps of what is normally called "democratization".

The extremely unusual nature of federalism in the draft constitution of Burmese exiles

Given the apparent unfortunate power balance between the democratic opposition and the military regime I have just discussed, any proposal by the democratic opposition that increases the will and unity of the military to oppose a democratic transition should be looked at very carefully. The draft constitution of National Council of Union of Burma, an exile umbrella organization of Burmese opposition, is such a document

The draft constitution is entirely without precedent in the history of any long-standing federal democracy in the world. It is also certain to stiffen military resolve to retain power.

We should explore whether some Burmese appropriate variant of the "asymmetrical federal" systems of India, Spain, Canada, and Belgium would achieve many of the desired goals of the democratic opposition but stimulate much less military resistance.

Let me review what is unprecedented in the constitution of any long-standing democratic federal constitution and show why it is certain to make military extrication less, rather than more, likely.

1. The only federal constitutions that explicitly gave the right to secede were those of the Soviet Union and Yugoslavia (and in both the implicit assumption was that the communist party did the effective steering in the multinational state) and in Burma in the 1947 constitution, probably based on the Soviet model.

2. If there had been a successful revolution, or if the military had been defeated in an armed struggle, or if Burma did not have Armed Forces, one of the proposed draft articles might be politically understandable. However since none of these conditions obtain, the language about the military is surprising. "The Federal Armed Forces units shall be drawn from the Member States on proportional basis". The next sentence moreover gives each of the states a right to provide at least "one commander" in the commanding staff, which will be rotating annually.

3. All of the long-standing multinational federal democracies are, as we have seen, asymmetrically federal. Constitution drafters adopted the asymmetrical format in order to give the different constituent members of the new federation some special defenses or prerogatives for aspects of their multinational community that most affected them. At the time the constituent members were given rights, the rights were constitutionally embedded and thus protected by the court system and by the federal legislature which could block any changes concerning these prerogatives unless both houses approved these changes by exceptional majorities. In the case of Spain any changes of these prerogatives also requires the explicit approval of the constituent unit, or units, affected.

The draft constitution of NCUB appears to me to be symmetrical. However, it attempts to defend states rights by three stipulations and safeguards. First, the upper house is made a bit stronger than the lower house. All important executive positions are subject to the approval of the upper house but not of the lower house. Second, the draft constitution stipulates that each state with a population over 200,000 (as all of them presently have) will receive identical representation in the upper house. Third, no state can chair more than one committee until every state chairs at least one committee.

Taken together these three stipulations could possibly lead to a massive under-representation of the seventy or so percent of the ethnic majority population called the "Burmans"—who mainly reside in central Burma and with whom most military and intelligence officers identify.

If for example "Ministerial Burma" is treated as one state as is

"these three stipulations could possibly lead to a massive under-representation of the seventy or so percent of the ethnic majority population called the "Burmans" — who mainly reside in central Burma and with whom most military and intelligence officers identify"

proposed in what I call scenario #1 (which on grounds of equal representation of each nation some of the minority nationalities advocate) Burma would have degrees of over and under representation massively more extreme than that found in any federal democracy in the world. See Tables 3, 4, and 5.

Table 3 Population Burma

States	Population	% of Total
Kayah State	246,000	0.45%
Chin State	458,000	0.85%
Kachin State	1,202,000	2.24%
Kayin State	1,403,000	2.62%
Mon State	2,337,000	4.36%
Rakhine State	2,610,000	4.87%
Shan State	4,629,000	8.64%
Taninthayi Division	1,269,000	2.37%
Magway Division	4,301,000	8.03%
Bago Division	4,848,000	9.06%
Sagaing Division	5,180,000	9.68%
Yangon Division	5,295,000	9.89%
Mandalay Division	6,188,000	11.56%
Ayeyawady Division	13,566,593	25.34%
Total	53,532,593	100.00%

If we consider seven different divisions constitute a state of majority Burman according to the proposed federal structure, the population distribution is the following:

States	Population	% of Total
Kayah State	246,000	0.45%
Chin State	458,000	0.85%
Kachin State	1,202,000	2.24%
Kayin State	1,403,000	2.62%
Mon State	2,337,000	4.36%
Rakhine State	2,610,000	4.87%
Shan State	4,629,000	8.64%
Burman State	40,647,593	75.90%
Total	53,532,593	100.00%

Source: www.myanmar.com

Date: February 9, 2002

Table 4 Mal-apportionment in Burma's Upper House: Two difference scenarios

Scenario #1: If the constitution assigns equal representation to each of the eight states.

States	% of population	% of seats	Mal-apportionment Index
Kayah	0.46	12.5	12.04
Chin	0.86	12.5	11.64
Kachin	2.25	12.5	10.25
Kayin	2.62	12.5	9.88
Mon	4.37	12.5	8.13
Rakhine	4.88	12.5	7.62
Shan	8.65	12.5	3.85
"Ministerial Burma"	75.93	12.5	63.43
Total	100.00	100.0	63.43

Scenario # 2: If the constitution assigns equal representation among the seven states and the seven divisions of "Ministerial Burma".

States and Divisions	% of population	% of seats	Mal-apportionment Index
Kayah	0.46	7.14	6.68
Chin	0.86	7.14	6.28
Kachin	2.25	7.14	4.89
Kayin	2.62	7.14	4.52
Mon	4.37	7.14	2.77
Rakhine	4.88	7.14	2.26
Shan	8.65	7.14	1.51
Ayeyawady Division	25.34	7.14	18.20
Bago Division	9.06	7.14	1.92
Mandalay Division	11.56	7.14	4.42
Magway Division	8.03	7.14	0.89
Sagaing Division	9.68	7.14	2.54
Taninthayi Division	2.37	7.14	4.77
Yangon Division	9.89	7.14	2.75
Total	100.00	99.96	32.20

Note: The Malapportionment index is computed as

$\frac{1}{2} S \sum s_i - v_i$ Where s_i = % seats and v_i = % of population.
 This calculation follows the formula proposed by David Samuels and Richard Snyder in "The Value of a Vote: Malapportionment in Comparative Perspective", British Journal of Political Science, October 2001. p. 655. Population data for Burma: www.myanrnar.com

Conclusion

If I am partly right in my tentative observations about Burma I think we should seriously discuss the following five issues.

How could we help alter the balance of power by convincing the military to give more freedom of organization to the democratic opposition not only in civil society but in political society?

“design and support a democratic federal system that protects their most important cultural desires, without at the same time creating incentives for the military to block democratization, and disincentives for the majority nationality- the Burmans- to support democratization”

1. How best might the international community convince the democratic opposition, especially the non-Burman nationalities, to try to design and support a democratic federal system that protects their most important cultural desires, without at the same time creating incentives for the military to block democratization, and disincentives for the majority nationality- the Burmans- to support democratization?

2. It is encouraging for the Burmese democrats to receive assistance from German foundations for studying their federalism, which is a fascinating and creative system with arguably the most effective “inequality inducing” mechanisms of any democratic federal system. However Germany is a symmetrical federal system and there is often a mixture of incomprehension and / or hostility to the concept of asymmetrical federalism. Indeed, a German mission to Russia recently argued that the major problem with Russian democracy was that it was asymmetrically federal! So much for democratic Spain, Belgium, India, and Canada.

When I met with a group of non-Burman and Burman national leaders in Thailand in June 2001 they asked me to review all the federal systems in the world’s democracies. Few of them had heard about ways to protect minority rights -without the right of secession — found in asymmetrical federal systems. They were initially quite skeptical. However after a day talking about power balances between them and the military, and about the military discourse about state integration, they became somewhat interested in asymmetrical federalism as a form of preventing state disintegration in Spain, Belgium and India while also constitutionally embedding the rights of minority states.

Indeed, the international donors should help arrange for Burman and non-Burman nationality groups to make study visits to Spain and Belgium. A visit to Belgium would be particularly useful because Belgium has become the leader in the world in developing a variety of forms of “non- territorial representation,” often called “personal federalism”, and also a variety of “consociational practices” that might be useful for many of Burma’s “minorities within minorities” situations such as those of Muslims and Hindus who are intermingled with Arakanese.

3. One of the big disincentives for military extrication in Burma is the electoral system we discussed in "How Burma Could Democratize". Burma has always used the electoral system they inherited from the days of British colonialism— single member districts with the seat going to the candidate who receives a majority or first plurality. As is well know such a system tends to over-represent majority parties and under-represent minority parties.

In the May 1990 elections in Burma the military associated party was the minority party and received 20% of the votes and only 10 seats. With pure proportional representation the military party would still have been the minority party but they would have won about 100 seats- - and possibly greater prospects of immunity for crimes committed during the military dictatorship. However, with only ten seats the military never allowed the legislature to convene. The military now proposes to gain greater representation after any future election by unilaterally appointing 25% of the members of both federal houses.

"Belgium has become the leader in the world in developing a variety of forms of "non-territorial representation," often called "personal federalism", and also a variety of "consociational practices" that might be useful for many of Burma's "minorities within minorities" situations"

Table 5 A continuum of the degree of overrepresentation in the upper house of the entire universe of the eleven long-standing federal democracies and in Burma: Scenario 1 and Scenario 2

Malapportionment in Upper Houses¹		Ratio of Best Represented to Worst Represented Federal Unit (on basis of population)²		Percentage of Seats in Most Overrepresented Decile³	
Belgium	0.0150	Austria	1.5/1	Belgium	10.8
Austria	0.0301	Belgium	2/1	Austria	11.9
India	0.0747	Spain	10/1	India	15.4
Germany	0.2440	India	11/1	Spain	23.7
Spain	0.2853	Germany	13/1	Germany	24.0
Australia	0.2962	Australia	13/1	Australia	28.7
Burma # 2	0.3221	Canada	21/1	Canada	33.4
Canada	0.3400	Switzerland	40/1	Burma # 2	35.7
Switzerland	0.3448	Burma # 2	55/1	Switzerland	38.4
USA	0.3642	USA	66/1	USA	39.7
Brazil	0.4039	Argentina	85/1	Brazil	41.3
Argentina	0.4852	Brazil	144/1	Argentina	44.8
Burma # 1	0.6343	Burma # 1	165/1	Burma # 1	62.5

With the exception of Burma, the countries in *italics* are all currently asymmetrically federal democracies.

¹ If there were perfect one-person, one-vote representation in the upper house the Index of Malapportionment would be zero. In the worst possible case, where the least populated state has all the seats in the upper chamber, the index would be 1. In the case of Austria each state is represented in the upper chamber, but the total number of representatives is allocated almost according to population. In Germany, the 1949 Basic Law stipulates that all of the sub-units (or Lander) of the federation shall have at least three votes, but that Lander with at least more than two million inhabitants shall have four, Lander with more than six million inhabitants five, and Lander with more than six million inhabitants six. On the opposite end is Burma #1, where equal representation is given to all states, some of which have very small populations and one of which has an extremely large population thus resulting in the most malapportioned upper house in the whole country set.

² This ratio compares the value of a vote in the least populous sub-

unit of the federation with the value of a vote in the most populous sub-unit. In Germany, the least populous Land in 1993 was Bremen, with a population of 686,000, which was allocated three votes in the upper house. The most populous Land, North Rhine-Westphalia, had a population of 17,679,000 and was allocated six votes. Thus, one vote in Bremen was worth 13 votes in North Rhine-Westphalia. In the case of Burma scenario # 1, one vote in the Kayah State, with 246,000 inhabitants, would be worth 165 votes in "Ministerial Burma", with a population of 40,647,593. In scenario # 1, Burma's potential best to worst represented state ratio is thus 165/1, which is fifteen times greater than the average of the world's long standing asymmetric federal average which is 11/1. In scenario #2, Burma's ratio would still be higher than in any asymmetrical federal state but decreases substantially as one vote in Kayah State would only be worth 55 votes in the Ayeyawady Division, where 13,566,593 inhabitants live.

³ In scenario #1 in Burma, five states, Kachin, Kayah, Kayin, Chin and Mon, constitute only 10.52% of Burma's total population. However, under one NCUB constitutional proposal — in which "Ministerial Burma" is one, of the total of eight ethno-federal states in the federation, each of which would receive 12.5% of the upper house seats —these five states would receive 62.5% of the seats in the upper chamber and thus would constitute an overwhelming "blocking win-set" for any constitutional change and also a majority in simple majority votes. In scenario # 2 in Burma, four states and a division, Kayah, Chin, Kachin, Taninthayi Division and Kayin, would constitute 8.53% of the population and would receive 35.7% of the seats.

Notes: The Malapportionment index is computed as
 $\frac{1}{2} \sum (s_i - v_i)$ Where s_i = % seats and v_i = % of population.

This calculation follows the formula proposed by David Samuels and Richard Snyder in "The Value of a Vote: Malapportionment in Comparative Perspective", *British Journal of Political Science*, 2001. The data for Burma comes from the county's official web page: <http://www.myanmar.com>. The data for all other countries, including the alapportionment indexes for Canada and Belgium, comes from Alfred Stepan, "Toward a New Comparative Politics of Federalism, (Multi)Nationalism, and Democracy: Beyond Rikerian Federalism" in *Arguing Comparative Politics*, (Oxford University Press, 2001), p. 334.

Endnotes

¹ In sharp contrast, in Spain, polity-wide elections for the constituent assembly were held before regional elections were held. Because polity -wide power was at stake, polity- wide parties—not just local nationalist parties as in the USSR and Yugoslavia —participated robustly in the elections in every province. For more details see Juan J. Linz and Alfred Stepan, “ Political Identities and Electoral Sequences: Spain, the Soviet Union, and Yugoslavia”, in Alfred Stepan, *Arguing comparative Politics* (Oxford University Press: 2001), pp. 200-212.

² For more extensive references and documentation than can be put into this working paper see my article “Toward a New Comparative Politics of Federalism, (Multi) Nationalism, and Democracy: Beyond Rikerian Federalism” in my *Arguing Comparative Politics*, pp.3 15-361; it is an outgrowth of an eight year project with my long term colleague, Juan J. Linz, which will be published eventually as *Federalism, Democracy and Nation*.

³ For a chapter devoted to these issues in Spain see Juan J. Linz and Alfred Stepan, *Problems in Democratic Transition and Consolidation: Southern Europe, South America and Post- Communist Europe* (Johns Hopkins University Press, 1996), chapter 6.

⁴ Andrew Reynolds, Alfred Stepan, Zaw Oo & Stephen Levine, "How Burma could democratize" *Journal of Democracy*, Vol. 12, No. 4, October 2001 .

**တိုင်းရင်းသားလူမျိုးခုံ့ခနစ်၊ ဒီမိုကရေစီခနစ်နှင့်
အချိုးမဲ့ဖက်ဒရယ်ခနစ်
(မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ပတ်သက်သည့် ကနဦး စဉ်းစားချက်များ)**

နိဒါန်း

ဒီမိုကရေစီကို လက်မခံသေးသော (မကျင့်သုံးမီ) တိုင်းရင်းသား လူမျိုးရေးဝါဒီများသည် ဖက်ဒရယ်မှုကို ယင်းတို့ အခွင့်အရေး များအား (မတရား) တောင်းဆိုသည့် နေရာတွင် လက်နက်သဖွယ် အသုံးပြုနိုင်သည့် အန္တရာယ် ရှိသည်။ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု နှင့် ယူဂိုဆလားဗီးယား နိုင်ငံများ၏ နမူနာ ကို သင်ခန်းစာ ယူပါက၊ ဒီမိုကရေစီ မရရှိသေးသော ဖက်ဒရယ်မှုဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော စနစ်များတွင် ပြည်ထောင်စု အဆင့် (တနိုင်ငံလုံးအဆင့်) ဒီမိုကရေစီရွေးကောက်ပွဲများ မကျင်းပသေးခင်၊ ပြည်လုံးကျွတ် နိုင်ငံရေးပါတီကြီးများ မထူထောင်နိုင်သေးခင်၊ ပြည်နယ်အဆင့် ရွေးကောက်ပွဲများကို ကျင်းပသည့်အခါ မလိုလားအပ်သည့် (ပြည်နယ်အချင်းချင်း ဝေစုခွဲသည့်) ပြဿနာများကို ရင်ဆိုင်ကြရပေသည်။ ယခင် ကွန်မြူနစ်စနစ် ကျင့်သုံးခဲ့သော ဥရောပ တိုက်တွင် နိုင်ငံ ၆ နိုင်ငံသည် တပြည်ထောင်စနစ် ကျင့်သုံးခဲ့ပြီး၊ ၃ နိုင်ငံသည် ဖက်ဒရယ်စနစ် ကို ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ယခုအခါ (ဒီမိုကရေစီ စနစ်သို့ ကူးပြောင်းပြီး သကာလ) ယင်း တပြည်ထောင်စနစ် ကျင့်သုံးခဲ့သော ၆ နိုင်ငံ သည် ဂျာမဏီ ပြည်ထောင်စု သမတနိုင်ငံနှင့် ပူးပေါင်းသွားသော အရှေ့ ဂျာမဏီ မှ အပ အားလုံးသည် တပြည်ထောင်စနစ် ကို ဆက်လက် ကျင့်သုံးသော နိုင်ငံ ၅ နိုင်ငံ အဖြစ် ဆက်လက် ရပ်တည်ခဲ့သည်။ ဖက်ဒရယ် စနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့သော ယူဂိုဆလားဗီးယား၊ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု နှင့် ချက်ကိုစလို ဗားကီးယား - ၃ နိုင်ငံတို့မှာမူ လွတ်လပ်သော အချုပ်အခြာအာဏာပိုင် နိုင်ငံ ၂၂ နိုင်ငံအဖြစ်သို့ အစိတ်စိတ် အမှားမှား ကွဲထွက်ခဲ့သည်။ ဆိုရှယ်လစ် ခေတ်လွန် ဥရောပတိုက်တွင် အများဆုံး ဖြစ်ပွားခဲ့သော လူမျိုးရေးဝါဒနှင့် လူမျိုးစုသွေးချောင်းစီးမှုများသည် ယင်း ဖက်ဒရယ် ခေတ်လွန် တိုင်းပြည်များတွင် သာ ဖြစ်ခဲ့သည်။

အထက်ပါ အန္တရာယ်များ ရှိသော်ငြားလည်း လူမျိုးစုံဒီမိုကရေစီ တိုင်းပြည်များသည် တပြည်ထောင်စနစ်ထက် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို သာ ပိုမို လက်ခံကျင့်သုံးလာကြသည်။ စင်စစ် ဒီမိုကရေစီစနစ်ကို အချိန်ကြာမြင့်စွာ ကျင့်သုံးလာခဲ့ကြသည့် ဘာသာစကားစုံ၊ တိုင်းရင်းသားစုံ တိုင်းပြည်များသည် အများအားဖြင့် ဖက်ဒရယ်စနစ် ကို ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။

တပြည်ထောင်စနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့ကြသော တိုင်းပြည်များ အနေဖြင့် ယင်းတို့ တိုင်းပြည်အတွင်းရှိ ဒေသတခု၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု တခု၊ ယဉ်ကျေးမှုတခု သတ်သတ်မှတ်မှတ် ခြားနားသော လူထုရပ်ရွာ များအတွက် ဖက်ဒရယ် ကဲ့သို့ သော စီစဉ်မှုများ ဖြင့် အုပ်ချုပ်နိုင်ကြသည်။ ယင်းသို့ တပြည်ထောင်စနစ်နှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ် နှစ်ခုအကြား စီစဉ်မှုကို ဖက်ဒရေစီ ဟု ခေါ်လေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဒိန်းမတ်နိုင်ငံသည် ဂရင်းလင်းကျွန်းနှင့်လည်းကောင်း၊ ဖင်လန် နိုင်ငံသည် အာလန်ကျွန်းနှင့် လည်းကောင်း ဖက်ဒရေစီ စီစဉ်မှုများ ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ တွင် အသွင်ကူးပြောင်းမှု မစခင်က ဖက်ဒရေစီမှုများ ကို စတင် လေ့လာ သုံးသပ်ခဲ့ပါက (ယခုပြဿနာများဖြေရှင်းရေးအတွက်) အထောက်အကူပြုမည် ဖြစ်သည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အနေအထားများနှင့် မူ အချိုးမဲ့ဖက်ဒရယ်မှု ကို စတင် စဉ်းစားသုံးသပ်နိုင်ပါက အကျိုးရှိမည် ဖြစ်သည်။

အချိုးမဲ့ဖယ်ဒရယ်မူ

အချိုးမဲ့ ဖယ်ဒရယ်မူ ဆိုသည်မှာ ဒီမိုကရေစီစနစ်တရပ်တွင် အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲသူများသည် ပြည်ထောင်စုအတွင်းရှိ အသွင်မတူသောပြည်နယ်များ၏ သီးသန့် အထူးအခွင့်အရေးများကို ငြိမ်းချမ်းစွာ၊ အေးအတူပူအမျှ ထာဝရလက်တွဲသွားနိုင်ရန် အလို့ငှာ ဖန်တီးပေးနိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ဥပမာအားဖြင့်၊ ၁၈၆၇ ခုနှစ်တွင် ကနေဒါနိုင်ငံသည် အင်္ဂလိပ်စကားပြောသော အထက် ကနေဒါနှင့် ပြင်သစ်စကားပြောသော အောက်ကနေဒါ တို့ကို တပြည်ထောင်စနစ် အောက်တွင် ထားရှိခြင်းထက်၊ ဖယ်ဒရယ်မူဖြင့် အုပ်ချုပ်ရန် ပိုမို သင့်တော်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်၊ အင်္ဂလိပ်-ဆက်စွန် ပုံစံဖြစ်သော အချိုးညီဖယ်ဒရယ်မူ ဖြင့် မအုပ်ချုပ်ခဲ့သည် သာမက အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား အများသုံးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုပြီး ကက်သလိပ်ဘုရားကျောင်း ကို ကန့်သတ် ထားသော စနစ်ကို တနိုင်ငံလုံး တပြေးညီ ကျင့်သုံးစေခြင်း ကိုလည်း မဆောင်ရွက်ခဲ့ချေ။ ဤနေရာတွင် တနိုင်ငံလုံးအား ထာဝရလက်တွဲ သွားရေးကို ရှေ့ရှု သော အားဖြင့် ကိုဘက်ပြည်နယ်အား နပိုလီယံထုံးထမ်းဖြင့် အုပ်ချုပ်ခွင့်ပြုခဲ့ပြီး ပြင်သစ်စကား ကိုပါ အခြေခံဥပဒေနှင့် အညီ အသုံး ပြုခွင့် အထူးအခွင့်အရေး ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ထိုနည်းတူ၊ ကိုဘက်ပြည်နယ် တွင် အခြားပြည်နယ်များနှင့် မတူဘဲ၊ ကက်သလိပ် ဘုရားကျောင်း၏ ဩဇာ ပိုမိုခညောင်းခဲ့သည်။

ကနေဒါ ကဲ့သို့ပင်၊ စပိန် နိုင်ငံသည် ပြည်တွင်းစစ်ပြီးသွားသောအခါ၊ ကာတာလိုနီယာ နှင့် ဘာ့စ် ဒေသများအတွက် ယင်းတို့ဘာသာစကား ဆိုင်ရာ အထူးအခွင့်အရေးများကို ပေးအပ်ခြင်းဖြင့် သွေးမြေကျမည့် ပဋိပက္ခများအား ရှောင်ရှားနိုင်မည် ဟု ယူဆခဲ့သည်။ အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲသူများအနေဖြင့် ယင်းအခွင့်အရေးနှင့် စီစဉ်မှုများကို အခြေခံဥပဒေ ဘောင်အတွင်းတွင် သွတ်သွင်းသတ်မှတ်ထားပြီး၊ ဥပဒေပြု လွှတ်တော် များတွင် ယင်းကို အလွယ်တကူ ပြင်ဆင်ခွင့် မရှိနိုင်ရန် သတိထား၍ ပြဌာန်းခဲ့သည်။ ယင်းစီစဉ်မှုများ၏ ထူးခြားချက်မှာ ပြည်သူများတွင် ကိုယ်ပိုင်ဝိသေသ တခုထက်ပို၍ ထားရှိလာနိုင်ခြင်း၊ ယင်း မတူသော ကိုယ်ပိုင်ဝိသေသများသည် လည်း တခုနှင့်တခု သဟဇာတ ဖြစ်လာနိုင်ခြင်း စသည့် အကျိုးကျေးဇူးများကို ဖြစ်ထွန်းစေခဲ့သည်။ နောက်ဆုံး၌ စပိန်နိုင်ငံ၏ အချုပ်အခြာအာဏာ တည်မြဲရေးနှင့် နယ်မြေ တည်တံ့ရေး ကို လိုလားသော စစ်တပ်က အချိုးမဲ့ဖယ်ဒရယ်စနစ် ကို လိုအပ်ချက် တခု အဖြစ် လက်ခံခဲ့ကြသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီးစ ခွဲထွက်ရေးအန္တရာယ်များနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသော အိန္ဒိယ နိုင်ငံသည်လည်း ငြိမ်းချမ်းသော ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံ တရပ်အဖြစ် ရပ်တည် သွားနိုင်ရန် အကောင်းဆုံးလမ်းမှာ ဖက်ဒရယ် စနစ် ဖြစ်သည် ဟု ၁၉၄၇-၄၈ တိုင်းပြုပြည်ပြု လွှတ်တော်မှ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး တပြည်ထောင်စနစ် မှ ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ ယင်းသို့ ပြောင်းလဲမှုတွင် ထာဝရလက်တွဲ သွားနိုင်ရေးကို ရှေ့ရှု၍ ဖယ်ဒရယ် စနစ်အတွင်းတွင် အချိုးမဲ့ ပြဌာန်းချက် များကို ခွင့်ပြုခဲ့လေသည်။ ၁၉၅၆ခုနှစ်တွင် ဘာသာစကားအခြေခံ ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းရေး ဥပဒေ တရပ် ကို ရေးဆွဲခဲ့ပြီး၊ သုံးစွဲရာ ဘာသာစကား အလိုက် နယ်နိမိတ် သတ်မှတ်မှုများကို ပြန်လည် ပြင်ဆင် ခဲ့ပြီး၊ နိုင်ငံရေးနယ်နိမိတ် သတ်မှတ်မှုနှင့် အနီးစပ်ဆုံး ဖြစ်ရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဒီမိုကရေစီ သီအိုရီဆရာကြီးများ အတွက် အိန္ဒိယ နိုင်ငံဆောင်ရွက်ခဲ့သော နယ်နိမိတ်ပြန်လည်ရေးဆွဲ သတ်မှတ်ခဲ့ခြင်းသည် နိုင်ငံတကာသမိုင်းတွင် အအောင်မြင်ဆုံးလုပ်ရပ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ အချိုးမဲ့ ဖယ်ဒရယ်စနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့သဖြင့်၊ အာသံပြည်တခုထဲမှ ပြည်နယ် အသစ်များကို ခွဲထုတ်ဖွဲ့စည်းပေးနိုင်ခဲ့ပြီး၊ ပြဿနာ အစိုင်အခဲ ဖြစ်နေခဲ့သော အရှေ့မြောက်ဒေသအရေးကို ပြေလည်စွာ ကိုင်တွယ် ဖြေရှင်းနိုင်ခဲ့သည်။

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုများ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ဆက်စပ်၍ အရေးကြီးသော လမ်းကြောင်းကြီး နှစ်ရပ်ကို အောက်ပါဇယားတွင် တွေ့ရှိ နိုင်လေသည်။ အရှည်တည်တံ့ခွဲသော လူမျိုးမကွဲပြားသည့် ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ တိုင်း သည် အခြေခံဥပဒေအရ အချိုးညီ ဖြစ်နေသည်။ ထို့အတူ အရှည်တည်တံ့ခွဲသော လူမျိုးစုံ ကွဲပြားသည့် ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ တိုင်း သည် အခြေခံဥပဒေအရ အချိုးမဲ့ ဖြစ်နေသည်။

	အချိုးညီစနစ်	အချိုးမဲ့စနစ်
လူမျိုးကွဲပြားမှုရှိသည့်အခြေအနေ	<ul style="list-style-type: none"> သြစတြီးယား သစ်ကြေးလျား အာဂျင်တီးနား ဘရာဇီး ဂျာမဏီ ဆွစ်ဇာလန် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု 	
လူမျိုးစုံကွဲပြားသည့် အခြေအနေ		<ul style="list-style-type: none"> ဘယ်လ်ဂျီယန် ကနေဒါ အိန္ဒိယ စပိန်

မြန်မာနိုင်ငံရှိ စစ်တပ်၏ နှိုင်းယှဉ်အာဏာ၊ ဒီမိုကရေစီလမ်းစဉ်များနှင့် အခြေခံဥပဒေ ဖော်မျူလာများဆိုင်ရာ နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသုံးသပ်ချက်။

ကျွန်တော်တို့ရေးသားခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံအား ဒီမိုကရေစီစနစ်သို့ မည်သို့ ပြောင်းလဲနိုင်မည်နည်းစ စာတမ်း စာမျက်နှာ ၉၈-၁၀၂ များတွင် ရေးသားခဲ့သော အချက်များ၏ ဆိုလိုရင်းမှာ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ စစ်တပ်ဆန်သောအစိုးရစနစ်များ၊ စစ်အစိုးရစနစ်များ ကျင့်သုံးခဲ့သော တိုင်းပြည်များဖြစ်သည့် ဂရိ၊ ဘရာဇီး၊ ပေါ်တူဂီ၊ ဥရုဂွေး၊ စပိန်၊ အာဂျင်တီးနား၊ တိုင်ဝမ်၊ ချီလီ နှင့် တောင်ကိုရီးယား နိုင်ငံများတွင် စစ်တပ်က အာဏာပြန်လည်လွှဲပြောင်း ပေးသွားနိုင်သော အခြေ အနေများ ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံတွင် မရှိသေး ဟူသော ကောက်ချက် တရပ်ပင် ဖြစ်သည်။

နှိုင်းယှဉ်မှုချိန်အရ ယခုလက်ရှိ စကားပြောမှုများသာ ဒီမိုကရေစီ အသွင်ကူးပြောင်းရေး အစီအစဉ်များအကြောင်း ဆွေးနွေးလာပါက စစ်တပ်သည် အပေါ်စီးအားသာမှုများ ရှိနေသည်။ ထိုသို့ စစ်တပ်နှင့် ဒီမိုကရေစီ အတိုက်အခံများအကြား အင်အားမညီမျှမှုများ ရှိနေသည့် ကြားတွင် ဒီမိုကရေစီ အတိုက်အခံအင်အားစုများ အနေဖြင့် စစ်တပ်ကို ပိုမို စုစည်းပေးမည့် အာဏာစွဲကိုင်မှုကို ခိုင်မြဲစေနိုင်မည့် ဘက်သို့ မတွန်းပို့ မိစေရန် အရေးကြီးလှသည်။

ကျွန်ုပ်အနေဖြင့် အရှည်တည်တံ့ခဲ့သော ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီများ ၏ အခြေခံဥပဒေ သမိုင်းတွင် မရှိခဲ့သေးသော (အတိုက်အခံများ အဆိုပြုထားသည့်) အောက်ပါ ဥပဒေ အကြောင်းအရာများသည် စစ်တပ် အာဏာစွန့်လွှတ်ရေးကို ပို၍ ပို၍ လမ်းဝေးသွားစေမည် ဟု တင်ပြလိုပါသည်။

- (၁) ဖယ်ဒရယ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေများ တွင် ဆိုဗီယက် ပြည်ထောင်စုနှင့် ယူဂိုဆလားဗီးယား နိုင်ငံများတွင်သာ ခွဲထွက်ပိုင်ခွင့် ပြဌာန်းချက်ကို ထည့်သွင်းခဲ့သည် (လက်တွေ့တွင် လူမျိုးစုပြည်နယ်များ အား ကွန်မြူနစ်ပါတီကသာ ချုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်)။
- (၂) "ပြည်ထောင်စုတွင် အမြဲတမ်းစစ်တပ်ကို ပြည်နယ် များမှ အချိုးကျရယူရမည်" "စစ်ဦးစီးချုပ်များကို ပြည်နယ်တစ်ခု လျင် တဦးကျစီဖြင့် ဖွဲ့စည်း၍ အလှည့်ကျ တွဲဖက် ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခွင့်ပြုရမည်" ဟူသော အချက်များသည် စစ်တပ်အား လုံးဝဥသည့် ချေမှုန်းပြီးမှသာ စဉ်းစား၍ ရနိုင်သော (လက်တွေ့မဆန်သည့်) ပြဌာန်းချက် မျိုးဖြစ်သည်။
- (၃) အထက်တွင် တင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ရေရှည်တည်တံ့ခဲ့သော ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီတိုင်းသည် အချိုးမဲ့ ဖယ်ဒရယ်စနစ် များ ဖြစ်သည်။ ယင်းနီင်ငံများတွင် အခြေခံဥပဒေ ရေးဆွဲကြသူများ သည် ပြည်ထောင်စုအသစ်တစ်ခုတွင် ပါဝင်သော ပြည်နယ် ဒေသအသီးသီးအတွက် မတူညီသော (ယင်းတို့၏ လိုအပ်ချက်နှင့် ဆီလျော်သည့်) အထူးအခွင့်အရေးများ၊ သီးသန့် ရပိုင်ခွင့်များ ကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရေးအတွက် အချိုးမဲ့စနစ်ကို ကျင့်သုံး ခဲ့ရသည်။ အမျိုးသားကောင်စီ မှ အဆိုပြုထားသော အခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းမှာ အချိုးညီ စနစ်ဖြစ်ဟန် တူသည်။ ထို့ပြင်၊ ပြည်နယ်များ၏ (တူညီသော) အခွင့်အာဏာ များကို အောက်ပါ အချက် သုံးချက်ဖြင့် အကာအကွယ် ပြုထားသည်။ (က) အထက်လွှတ်တော် (ပြည်နယ် လွှတ်တော်) ကို အောက်လွှတ်တော် (ပြည်သူ့ လွှတ်တော်) ထက် ပိုမို အာဏာပေးအပ်ထားသည်။ အရေးကြီးသော အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ တာဝန်ပေးမှုများသည် အထက် လွှတ်တော် မှ ဆုံးဖြတ်ရမည် ဖြစ်ပြီး၊ အောက်လွှတ်တော် ၌ အာဏာ မရှိချေ။ (ခ) အခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းအရ၊ လူဦးရေ ၂ သိန်း အထက်ရှိသော မည်သည့် ပြည်နယ် မဆို (ယခု လက်ရှိပြည်နယ်တိုင်းသည် ယင်းလူဦးရေထက် ပိုသည်) အထက်လွှတ်တော် တွင် တူညီသော ကိုယ်စားပြုခွင့် ရရှိမည်။ (ဂ) မည်သည့် ပြည်နယ် မှ ကော်မတီ တစ်ရပ်ထက် ပို၍ ဥက္ကဋ္ဌ လုပ်ခွင့် မရှိချေ။ ပြည်နယ် တိုင်းသည် အနည်းဆုံး ကော်မတီ တစ်ရပ် ၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ရမည် ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ အဆိုပြုချက်များအပါအဝင် တိတိကျကျ သတ်မှတ် ပေးထားသော ပြဌာန်းချက် သုံးရပ်အတိုင်း ကျင့်သုံးပါက၊ လူဦးရေအများစု ဖြစ်သော ဗမာ များ အတွက် ကြီးမားသော အချိုးနိမ့်မှု ကို ဖြစ်စေမည် ဖြစ်သည်။

ဥပမာအားဖြင့် ပြည်မြန်မာပြည် အား ပြည်နယ်တစ်ခု အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ပါက၊ ကျွန်ုပ်က ဤဖြစ်စဉ်ကို ဖြစ်နိုင်ချေလမ်းကြောင်း ၁ ဟု ခေါ်ဝေါ်မည်။ (ဤသို့ ယူဆချက်မှာ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ တောင်းဆို ထားသည့် ပြည်နယ်တိုင်းတွင် တူညီသော ကိုယ်စားပြုမှု ရှိရမည် ဟူသော အချက်ပေါ် တွင် အခြေခံပါသည်။) ဖြစ်နိုင်ချေလမ်းကြောင်း ၁ အရ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိုယ်စားပြုမှု အလွန်အကျွံ နည်းခြင်း၊ အလွန်အကျွံ များခြင်းစသည့် မည်သည့် ဖယ်ဒရယ် ဒီမိုကရေစီ တွင် မှ မတွေ့ရသေးသော အစွန်းရောက် ကိုယ်စားပြုမှုများ

ဖြစ်လာမည် ဖြစ်သည်။ ယင်းအချက် ကို အောက်ပါ ဇယားများကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် သိနိုင်ပေသည်။

ဇယား (၃) မြန်မာနိုင်ငံ၏ လူဦးရေ

ပြည်နယ်များ	လူဦးရေ	ရာခိုင်နှုန်း
ကယားပြည်နယ်	၂၄၆၀၀၀	၀.၄၅%
ချင်းပြည်နယ်	၄၅၈၀၀၀	၀.၈၅%
ကချင်ပြည်နယ်	၁၂၀၂၀၀၀	၂.၂၄%
ကရင်ပြည်နယ်	၁၄၀၃၀၀၀	၂.၆၂%
မုန်ပြည်နယ်	၂၃၃၇၀၀၀	၄.၃၆%
ရခိုင်ပြည်နယ်	၂၆၁၀၀၀၀	၄.၈၇%
ရှမ်းပြည်နယ်	၄၆၂၉၀၀၀	၈.၆၄%
တနင်္သာရီတိုင်း	၁၂၆၉၀၀၀	၂.၃၇%
မကွေးတိုင်း	၄၃၀၁၀၀၀	၈.၀၃%
ပဲခူးတိုင်း	၄၈၄၈၀၀၀	၉.၀၆%
စစ်ကိုင်းတိုင်း	၅၁၈၀၀၀၀	၉.၆၈%
ရန်ကင်းတိုင်း	၅၂၉၅၀၀၀	၉.၈၉%
မန္တလေးတိုင်း	၆၁၈၈၀၀၀	၁၁.၅၆%
ဧရာဝတီတိုင်း	၁၃၅၆၆၅၉၃	၂၅.၃၄%
စုစုပေါင်း	၅၃၅၃၂၅၉၃	၁၀၀.၀၀%

ကျွန်ုပ်တို့သည် အဆိုပြုထားသော ဖယ်ဒရယ်ပုံစံအရ၊ တိုင်း ၇ တိုင်းသည် ပေါင်း၍ ဗမာပြည်နယ် တခု ဖြစ်လာမည် ဟု ယူဆရသော် လူဦးရေ အချိုးအဆသည် အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သွားမည် ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ်များ	လူဦးရေ	ရာခိုင်နှုန်း
ကယားပြည်နယ်	၂၄၆၀၀၀	၀.၄၅%
ချင်းပြည်နယ်	၄၅၈၀၀၀	၀.၈၅%
ကချင်ပြည်နယ်	၁၂၀၂၀၀၀	၂.၂၄%
ကရင်ပြည်နယ်	၁၄၀၃၀၀၀	၂.၆၂%
မုန်ပြည်နယ်	၂၃၃၇၀၀၀	၄.၃၆%
ရခိုင်ပြည်နယ်	၂၆၁၀၀၀၀	၄.၈၇%
ရှမ်းပြည်နယ်	၄၆၂၉၀၀၀	၈.၆၄%
ဗမာပြည်နယ်	၄၀၆၄၇၅၉၃	၇၅.၉၀%
စုစုပေါင်း	၅၃၅၃၂၅၉၃	၁၀၀.၀၀%

ရည်ညွှန်း။ www.myanmar.com မေပေါ်တိုရီလ ၉ ရက်၊ ၂၀၀၂ ခုနှစ်။

ဇယား (၄) အနာဂတ် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အထက်လွှတ်တော် တွင် ကိုယ်စားပြုမှုအချိုးမညီမျှမှု ကိန်းခြေများ - ဖြစ်နိုင်ချေလမ်းကြောင်း နှစ်ခု ဖြစ်နိုင်ချေလမ်းကြောင်း ၁။ အကယ်၍ အခြေခံဥပဒေသည် ပြည်နယ် ရှစ်ခုအား ညီတူညီမျှ ကိုယ်စားပြုခွင့် ပေးထားပါက၊

ပြည်နယ်များ	လူဦးရေရာခိုင်နှုန်း	ကိုယ်စားလှယ် ဦးရေ ရာခိုင်နှုန်း	ကိုယ်စား ပြုမှု အချိုးမကျ ကိန်းခြေ
ကယားပြည်နယ်	၀.၄၅%	၁.၂၅%	၁၂.၀၄
ချင်းပြည်နယ်	၀.၈၅%	၁.၂၅%	၁၁.၆၄
ကချင်ပြည်နယ်	၂.၂၄%	၁.၂၅%	၁၀.၂၅
ကရင်ပြည်နယ်	၂.၆၂%	၁.၂၅%	၉.၈၈
မွန်ပြည်နယ်	၄.၃၆%	၁.၂၅%	၈.၁၃
ရခိုင်ပြည်နယ်	၄.၈၇%	၁.၂၅%	၇.၆၂
ရှမ်းပြည်နယ်	၈.၆၄%	၁.၂၅%	၃.၈၅
ဗမာပြည်နယ်	၇၅.၉၀%	၁.၂၅%	၆၃.၄၃
စုစုပေါင်း	၁၀၀.၀၀%	၁၀၀.၀၀%	၆၃.၄၃

ဖြစ်နိုင်ချေလမ်းကြောင်း ၂။ အကယ်၍ အခြေခံဥပဒေသည် ပြည်နယ် ၇ ပြည်နယ် နှင့် (ဗမာပြည်နယ်၏) တိုင်း ၇ တိုင်း အား ညီတူညီမျှ ကိုယ်စားပြုခွင့် ပေးထားပါက၊

ပြည်နယ်များ	ရာခိုင်နှုန်း	ကိုယ်စားလှယ် ဦးရေ ရာခိုင်နှုန်း	ကိုယ်စား ပြုမှု အချိုးမကျ ကိန်းခြေ
ကယားပြည်နယ်	၀.၄၅%	၇.၁၄%	၆.၆၈
ချင်းပြည်နယ်	၀.၈၅%	၇.၁၄%	၆.၂၈
ကချင်ပြည်နယ်	၂.၂၄%	၇.၁၄%	၄.၈၉
ကရင်ပြည်နယ်	၂.၆၂%	၇.၁၄%	၄.၇၇
မွန်ပြည်နယ်	၄.၃၆%	၇.၁၄%	၄.၅၂
ရခိုင်ပြည်နယ်	၄.၈၇%	၇.၁၄%	၂.၇၇
ရှမ်းပြည်နယ်	၈.၆၄%	၇.၁၄%	၂.၂၆
တနင်္သာရီတိုင်း	၂.၃၇%	၇.၁၄%	၀.၈၉
မကွေးတိုင်း	၈.၀၃%	၇.၁၄%	၁.၅၁
ပဲခူးတိုင်း	၉.၀၆%	၇.၁၄%	၁.၉၂
စစ်ကိုင်းတိုင်း	၉.၆၈%	၇.၁၄%	၂.၅၄
ရန်ကင်းတိုင်း	၉.၈၉%	၇.၁၄%	၂.၇၅
မန္တလေးတိုင်း	၁၁.၅၆%	၇.၁၄%	၄.၄၂
ဧရာဝတီတိုင်း	၂၅.၃၄%	၇.၁၄%	၁၈.၂၁
စုစုပေါင်း	၁၀၀.၀၀%	၉၉.၉၆%	၃၂.၂၁

မှတ်ချက်။ ကိုယ်စားပြုမှု အချိုးမညီမှုကို ကိန်းခြေ ကို

$\frac{1}{2} S \sum v_i - v_i$? Where s_i = % seats and v_i = % of population

အတိုင်းတွက်ချက်ပါသည်။ ဤတွက်ချက်မှုမှာ ဒေသစစ်ဆေးမှုရလဒ် နှင့် ရပ်ချက်ဆိုင်ရာ တို့ ရေးသားထားသော "The Value of a Vote: Malapportionment in Comparative Perspective", British Journal of Political Science, October 2001. p. 655 ပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။ လူဦးရေနှင့် ပတ်သက်သော ကိန်းဂဏန်းများကို မူ www.myanmar.com မှရယူထားပါသည်။

နိဂုံး

ကျွန်ုပ်တို့ပြောထားသော အထက်ပါ အချက်များသာ မှန်ပါက (အတိုက်အခံ အင်အားစုများက အမှန်တကယ် စဉ်းစားနေသည် ဆိုပါက) ၊ အောက်ပါ အချက် ငါးချက် ကို လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားရန် လိုပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ (ယခုအချိန်တွင်) အဓိကစဉ်းစားရမည့် အချက်မှာ တပ်မတော်က အတိုက်အခံ ဒီမိုကရေစီ အဖွဲ့များအား လွတ်လပ်ခွင့် များပေးလာခြင်း အားဖြင့် လူမှုအဖွဲ့အစည်းဘောင် အတွင်း၌သာမက နိုင်ငံရေးအဖွဲ့အစည်း ဘောင်အတွင်း၌ နိုင်ငံရေး အာဏာ ချိန်ခွင်လျှာ ကို ပြောင်းလဲပစ်နိုင်ရေးကို ဦးတည်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

□ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် ဒီမိုကရေစီ အတိုက်အခံ အင်အားစုများ၊ အထူးသဖြင့် ဗမာ မဟုတ်သော တိုင်းရင်းသား လူမျိုးများအား ဒီမိုကရေစီ ဖယ်ဒရယ်စနစ်ကို အကောင်အထည် ဖော်ရန် ကြိုးစား သောအခါ အရေးပါသော လူမှုယဉ်ကျေးမှု ဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များ ကို အာမခံချက်များရရှိရန် ကို ဦးစားပေး သင့်ကြောင်း တိုက်တွန်းသွားသင့်သည်။ ထိုနည်းတူ၊ စစ်တပ်မှ ဒီမိုကရေစီ လမ်းကြောင်းကို ပိတ်ဆို့လာနိုင်သော မက်လုံးများ၊ နိုင်ငံ၏ လူများစု ဖြစ်သော ဗမာများက မထောက်ခံနိုင်သော တောင်းဆို မှုများကို မပြုမိစေရန်လည်း သတိပေး သင့်သည်။

□ မြန်မာအတိုက်အခံများသည် ဂျာမန်ဖောင်ဒေးရှင်းများ ထံမှ ဖယ်ဒရယ်မှု လေ့လာရေးအတွက် အထောက်အကူ များ ရရှိနေသည်မှာ အားရစရာ ကောင်းလှပေသည်။ ဂျာမဏီဖယ်ဒရယ် စနစ်သည် ဖန်တီးမှုအားကောင်းသော စနစ်တရပ်ဖြစ်ပြီး၊ အချိုးမမျှမှုကို အများဆုံးဖြစ်စေသည့် ဖယ်ဒရယ်ပုံစံ ဖြစ်စေကာမူ အအောင်မြင်ဆုံးနိုင်ငံ တခုလည်း ဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ သတိချပ်ရန်မှာ ဂျာမဏီသည် အချိုးညီ ဖယ်ဒရယ်စနစ် ဖြစ်ပြီး၊ (ယင်း၏ ဥပဒေပညာရှင်များသည်) အချိုးမဲ့ ဖယ်ဒရယ်စနစ်အပေါ် နားလည်မှုမပေးသည့် အခြေအနေများ ရှိနေသည်။ ဥပမာ၊ မကြာသေးမီက ရုရှ နိုင်ငံသို့သွားရောက်ခဲ့သော ဂျာမန်မစ်ရှင် တခုက ရုရှဒီမိုကရေစီ၏ ပြဿနာများ၏ တရားခံမှာ အချိုးမဲ့ဖယ်ဒရယ်စနစ် ဟု (လွဲမှားစွာ) ကောက်ချက်ချခဲ့သည်။ ယင်းကောက်ချက်သည် စပိန်၊ ဘယ်လ်ဂျီယံ၊ အိန္ဒိယနှင့် ကနေဒါ နိုင်ငံတို့ (ယင်းတို့၏ အချိုးမဲ့ ဖယ်ဒရယ်စနစ် အောင်မြင်နေရသည့် အချက်) အခြေအနေများနှင့် လွဲနေသည်ကိုကား သတိပြုရမည် ဖြစ်သည်။

၂၀၀၁ ခုနှစ် ဇွန်လပိုင်းတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် မြန်မာနှင့် မြန်မာ မဟုတ်သော အတိုက်အခံ ခေါင်းဆောင်များ တွေ့ဆုံပြီး ဖယ်ဒရယ်ရေးရာကိစ္စများကို ဆွေးနွေး သောအခါ၊ ခေါင်းဆောင် အနည်းငယ်သာ အချိုးမဲ့ ဒီမိုကရေစီ သည် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုတို့၏ အခွင့် အရေးများကို ခွဲထွက်ရေးပြဌာန်းချက် ရှိရန်မလိုဘဲ၊ အကာ အကွယ် ပေးထားနိုင်ကြောင်း သိရှိထားသည်။ ကနဦးတွင် အများစုမှာ အချိုးမဲ့ ဒီမိုကရေစီနှင့် ပတ်သက်၍ မယုံမရဲ ဖြစ်နေကြသည်။ သို့သော်၊ စစ်တပ်နှင့် ရင်ဆိုင်နေရသော အာဏာ ချိန်ခွင်လျှာကိစ္စ၊ စစ်တပ်မှ အမြဲပြောဆို နေသော နိုင်ငံတော်ညီညွတ်ရေးကိစ္စ၊ စပိန်၊ ဘယ်လ်ဂျီယံ နှင့် အိန္ဒိယ တွင် ဆောင်ရွက်နေသော

ဖယ်ဒရယ်စနစ်များ ကို လေ့လာသိရှိလာသော အခါ အချိုးမဲ့ ဖယ်ဒရယ်မူ ၏ အားသာချက်များကို နားလည် လာခဲ့သည်။

စင်စစ် နိုင်ငံတကာ ကူညီသူများအနေဖြင့် မြန်မာနှင့် အခြားမြန်မာ မဟုတ်သူတိုင်းရင်းသား ကိုယ်စားလှယ်များ အား စပိန်နှင့် ဘယ်လ်ဂျီယံ ကဲ့သို့သော တိုင်းပြည်များသို့ လေ့လာခရီးစဉ်များ စီစဉ်ပေးသင့်သည်။ အထူးသဖြင့် ဘယ်လ်ဂျီယံသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် စိတ်ဝင်စားစရာ အကောင်းဆုံး နယ်နမိတ်ကို အခြေမခံသော ကိုယ်စားပြုမှု စနစ် သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးဖယ်ဒရယ် စနစ် တရပ်ကို ထူထောင်ထားသည် ဖြစ်ရာ၊ မြန်မာနိုင်ငံ အတွင်းရှိ လူနည်းစုများအတွင်းတွင် လူနည်းစုများဖြစ်နေသော (ဥပမာ ရခိုင်ပြည်နယ်အတွင်း ရှိ လူနည်းစု ရိုဟင်ဂျာ မူဆလင်များ) အခြေအနေများအတွက် သင့်တော်သော သဘောထားတူညီသည့် အုပ်စုများဖွဲ့စည်းရေး ဆိုင်ရာ သင်ခန်းစာများ အများအပြား ရရှိနိုင်ပါသည်။

□ ကျွန်ုပ်တို့၏ မြန်မာနိုင်ငံအား ဒီမိုကရေစီ ပြောင်းလဲရေး ကို မည်သို့ ဆောင်ရွက်မည်နည်း စာတန်း တွင် ဆွေးနွေး တင်ပြခဲ့သည့် အတိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရွေးကောက်ပွဲ စနစ်သည် စစ်တပ်အား နိုင်ငံရေးကို ဆက်လက် ချုပ်ကိုင်နေ စေရန် တွန်းအားပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။ ဗြိတိသျှ စနစ်မှ အမွေဆက်ခံခဲ့သော အရင်ပန်းဝင်သူ နိုင်စတမ်း စနစ်သည် လူများစု ပါတီကြီးများကို ပိုမို အားသာစေပြီး၊ လူနည်းစု ပါတီအသေးများ အတွက် နစ်နာမှုများ ရှိကြောင်း လေ့လာသိရှိပြီးဖြစ်သည်။

၁၉၉၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် စစ်တပ်နှင့် ဆက်နွယ်ခဲ့သော (တစည) ပါတီသည် ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့် မဲရရှိခဲ့သော်လည်း ဆယ်နေရာသာ အနိုင်ရခဲ့သည်။ အကယ်၍ သာ၊ အချိုးကျကိုယ်စားပြု စနစ် ရွေးကောက်ပွဲ မျိုးသာ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါက ယင်းသည် အမတ်နေရာ ၁၀၀ ထက်မနည်း အောင်မြင်ခဲ့မည် ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ စစ်တပ်မှ စိုးရိမ်ချက်များကို လည်း တနည်းတဖုံ လျော့နည်းစေမည် ဖြစ်သည်။ လက်တွေ့ တွင် ဆယ်နေရာ သာ ရရှိခဲ့သောအခါ ပါလီမန် အား လုံးဝ လုပ်ခွင့် မပေးတော့ဘဲ ထားခဲ့သည်။ ထို့ပြင် နောင် ပါလီမန်များအတွက် အမတ်ဦးရေ စုစုပေါင်း၏ ၂၅% ကို အလိုအလျောက် ရရမည် ဟု တောင်းဆိုလာခဲ့သည်။

ဇယား (၅) ကမ္ဘာပေါ်ရှိ နှစ်ရှည်တည်တံ့ခဲ့သော ဖယ်ဒရယ် နိုင်ငံ ၁၁ နိုင်ငံ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ (ဖြစ်နိုင်ချေ လမ်းသွယ် ၁ နှင့် ၂) ၏ အထက်လွှတ်တော်များတွင် ကြုံတွေ့ရသော ကိုယ်စားပြုမှုပုံစံများ (ရှိသင့်သည့် ကိုယ်စားပြုမှုထက် ပိုမို၍ ကိုယ်စားပြုနေခြင်း)။

အထက်လွှတ်တော်တွင် ကိုယ်စားပြုမှု အချိုးမကျမှု ညွှန်ပြကိန်းခြေ		ဖယ်ဒရယ်စနစ် အသီးသီး၏ အကောင်းဆုံး ကိုယ်စားပြုမှု ယူနစ် နှင့် အဆိုးဆုံး ကိုယ်စားပြုမှု ယူနစ် တို့၏ အချိုး (လူဦးရေတွင် အခြေခံသည်) ^၂		ပိုမို ကိုယ်စားပြုခွင့် ရသည့် ယူနစ်တွင် ပါရှိသည့် လွှတ်တော် မဲဆန္ဒနယ် ရာခိုင်နှုန်း ^၃	
ဘယ်လ်ဂျီယံ	၀.၀၁၅၀	ဩစတြီးယား	၁.၅၂	ဘယ်လ်ဂျီယံ	၁၀.၈
ဩစတြီးယား	၀.၀၃၀၁	ဘယ်လ်ဂျီယံ	၂.၂	ဩစတြီးယား	၁၁.၉
အိန္ဒိယ	၀.၀၇၄၇	စပိန်	၁၀.၂	အိန္ဒိယ	၁၅.၄
ဂျာမဏီ	၀.၂၄၄၀	အိန္ဒိယ	၁၁.၂	စပိန်	၂၃.၇
စပိန်	၀.၂၅၅၃	ဂျာမဏီ	၁၃.၂	ဂျာမဏီ	၂၄.၀
ဩစတြေးသျှ	၀.၂၉၆၂	ဩစတြေးသျှ	၁၃.၂	ဩစတြေးသျှ	၂၈.၇
မြန်မာ ၂	၀.၃၂၂၁	ကနေဒါ	၂၀.၂	ကနေဒါ	၃၃.၄
ကနေဒါ	၀.၃၄၀၀	ဆွစ်ဇာလန်	၄၀.၂	မြန်မာ ၂	၃၅.၇
ဆွစ်ဇာလန်	၀.၃၄၄၈	မြန်မာ ၂	၅၅.၂	ဆွစ်ဇာလန်	၃၈.၄
အမေရိကန်	၀.၃၆၄၂	အမေရိကန်	၆၆.၂	အမေရိကန်	၃၉.၇
ဘရာဇီး	၀.၄၀၃၉	အာဂျင်တီးနား	၈၅.၂	ဘရာဇီး	၄၁.၃
အာဂျင်တီးနား	၀.၄၈၅၂	ဘရာဇီး	၁၄၄.၂	အာဂျင်တီးနား	၄၄.၈
မြန်မာ ၁	၀.၆၃၄၃	မြန်မာ ၁	၁၆၅.၂	မြန်မာ ၁	၆၂.၅

မြန်မာနိုင်ငံမှ အပ စာလုံးစောင်းများဖြင့် ရေးထားသည့် တိုင်းပြည်တိုင်းသည် အချိုးမဲ့ ဖယ်ဒရယ်စနစ်ကို ကျင့်သုံးနေသည့် တိုင်းရင်းသားစုံ ဒီမိုကရေစီ တရပ်ဖြစ်သည်။

အညွှန်း (၁) အကယ်၍ အထက်လွှတ်တော်တွင် လူတိုင်း၊ မဲတဲမဲ စနစ် သာ တိတိကျကျ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါက၊ အထက်လွှတ်တော်၏ ကိုယ်စားပြုမှု အချိုးမကျမှု ညွှန်ပြကိန်းချေ သည် သို့ည ဖြစ်လိမ့်မည်။ အကယ်၍ ကိုယ်စားပြုမှု အချိုးမကျမှု အဆိုးဆုံး အခြေအနေတွင်မူ၊ လူဦးရေ အနည်းဆုံး ပြည်နယ်သည် အထက်လွှတ်တော် တစ်ခုလုံးစာ ကိုယ်စားပြုခွင့် ရမှာ ဖြစ်ပြီး၊ ကိုယ်စားပြုမှု အချိုးမကျမှု ကိန်းခြေ သည် တစ် ဖြစ်လိမ့်မည်။ ဩစတြီးယား နိုင်ငံတွင် အထက်လွှတ်တော် ၌ ပြည်နယ် တိုင်းမှ ကိုယ်စားပြုခွင့် ရှိသော်လည်း၊ ကိုယ်စားပြုခွင့် အရေအတွက် ကို လူဦးရေ ဖြင့် တွက်ချက်ပါသည်။ ဂျာမဏီနိုင်ငံ တွင်မူ ၁၉၄၉ အခြေခံဥပဒေ အရ ပြည်နယ် လန်ဒါ တိုင်းသည် အနည်းဆုံး မဲ သုံးမဲ ပေးခွင့် ရှိရမည် ဖြစ်ပြီး၊ လူဦးရေ ၂ သန်း နှင့် အထက် လန်ဒါသည် မဲ လေးမဲ၊ လူဦးရေ ၆ သန်းနှင့် အထက် လန်ဒါသည် မဲ ၅ မဲ၊ လူဦးရေ ဆယ်သန်း နှင့် အထက် လန်ဒါသည် မဲ ၆ မဲ စသည်ဖြင့် လူဦးရေအချိုးကျ ကိုယ်စားပြုခွင့် ပေးထားလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အခြေအနေ၌ မူ ဖြစ်နိုင်ချေ ၁ တွင် ပြည်နယ်တိုင်းကို တူညီသော ကိုယ်စားပြုခွင့် ပေးထားရာ၊ လူဦးရေနည်းပါးသော ပြည်နယ် နှင့် လူဦးရေ အဆမတန်များပြားသော ပြည်နယ် များသည် တူညီသော ကိုယ်စားပြုခွင့် ရှိရာ ကမ္ဘာပေါ်တွင် ကိုယ်စားပြုမှု အချိုးမကျမှု အဆိုးဆုံး အခြေအနေ ဖြစ်သည်။

အညွှန်း (၂) သည် လူဦးရေ အနည်းဆုံးပြည်နယ် တစ်ခုတွင် ရှိသော မဲတဲမဲ ၏ တန်ဖိုးသည် လူဦးရေအများဆုံး ပြည်နယ်တွင် ရှိသော မဲတဲမဲ၏ တန်ဖိုးနှင့် နှိုင်းယှဉ် လေ့လာထားချက် ဖြစ်သည်။ ဂျာမဏီနိုင်ငံ တွင် ဘရီဆင်သည် လူဦးရေ အနည်းဆုံးပြည်နယ် ဖြစ်ပြီး ၁၉၉၃ ခုနှစ် စရင်းအရ လူဦးရေ ၆၈၆၀၀၀ ရှိသည်။ မြောက်ပိုင်း ရိုင်းနှင့် ဝက်စ်ဖီးလီးယား ပြည်နယ်

သည် လူဦးရေ အထူထပ်ဆုံး ပြည်နယ် ဖြစ်ပြီး၊ လူဦးရေ ၁ရသန်းကျော် ရှိရာ အထက်လွှတ်တော် အတွက် အမတ်ဦးရေ ၆ နေရာခန့် ရလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဘဏ္ဍာရေးတွင် ပေးသော မဲတဲမဲ ၏ တန်ဖိုးသည် မြောက်ပိုင်း ရိုင်းနှင့် ဝက်စ်ဗီလီးယား ပြည်နယ်တွင် မဲ ဆယ့်သုံးမဲ နှင့် ညီမျှသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ဖြစ်နိုင်ချေ ၁ အနေအထားတွင်မူ လူဦးရေအနည်းဆုံး ကယားပြည်နယ် (၂၄၆၀၀၀ လူဦးရေ)တွင် မဲတဲမဲသည် မြန်မာပြည်နယ် (တိုင်း ၇ တိုင်းကို ပေါင်းထားသော လူဦးရေ သန်း ၄၀ ခန့် ရှိသည့်) ၏ မဲ ၁၆၅ မဲ နှင့် တူညီလေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အကောင်းဆုံးနှင့် အဆိုးဆုံး ကိုယ်စားပြုခွင့် ရသည့် ပြည်နယ်များ၏ အချိုးမှာ ၁၆၅/၁ ရှိသည် ဟု ပြော၍ ရသည်။ ယင်းအချိုးမှာ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အရှည်တည်တံ့ခဲ့သော အချိုးမဲ့ တိုင်းရင်းသားစုံ ဖယ်ဒရယ်စနစ်များတွင် အများဆုံး ဖြစ်နေသည့် အချိုး ၁၁/၁ ထက် ၁၅ ဆ ခန့်များနေလေသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ဖြစ်နိုင်ချေ လမ်းသွယ် ၂ အရမူ ကိုယ်စားပြုမှု အချိုးမကျမှုသည် လျော့နည်းလာမည် ဖြစ်ပြီး၊ ကယားပြည်နယ်၏ မဲတဲမဲသည် လူဦးရေ ၁၃ သန်း ခန့် ရှိသည့် ဧရာဝတီတိုင်း၏ မဲ ၅၅ မဲ နှင့် ညီမျှမည် ဖြစ်သည်။ ယင်းသည် လမ်းသွယ် ၁ ထက် စာလျှင် အခြေအနေ ကောင်းလှသော်လည်း အခြား ဖယ်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီများနှင့် စာလျှင်မူ အချိုးမကျမှု များနေသေးသည် ဖြစ်သည်။

အညွှန်း (၃) မြန်မာနိုင်ငံ ဖြစ်နိုင်ချေ လမ်းသွယ် ၁ အရ၊ ကချင်၊ ကယား၊ ကရင်၊ ချင်း နှင့် မွန်ပြည်နယ် ၅ ပြည်နယ်သည် လူဦးရေ အားဖြင့် တနိုင်ငံလုံး၏ ၁၀.၅၂% သာ ရှိမည်။ အကယ်၍ အမျိုးသားကောင်စီ အခြေခံဥပဒေ မူကြမ်းအလိုအရ ပြည်နယ်တိုင်းတွင် တူညီသော ကိုယ်စားပြုခွင့် ပေးခဲ့ပါက၊ တပြည်နယ် စီသည် ကိုယ်စားပြုခွင့် ၁၂.၅% ရရှိမည် ဖြစ်ပြီး၊ အထက်ပါ ၅ ပြည်နယ် စုစုပေါင်း အနေဖြင့် ၆၂.၅% မဲခန့် ကို ကိုင်တွယ်ထားမှာ ဖြစ်၍ လွှတ်တော်ဥပဒေများ အတည်ပြုရေးနှင့် ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေ ပြောင်းလဲရေး ကိစ္စများကို တားဆီးနိုင်သော အရေးကြီးသည့် မဲဆန္ဒအုပ်စု ဖြစ်လာလိမ့်မည်။ ဖြစ်နိုင်ချေ လမ်းသွယ် ၂ အရမူ လူဦးရေ အနည်းဆုံး ပြည်နယ်များ ဖြစ်သော ကယား၊ ချင်း၊ ကချင်၊ တနင်္သာရီ နှင့် ကရင်ပြည်နယ်များသည် လူဦးရေ အရ ၈.၅၃% သာ ရှိသော်လည်း မဲပေးခွင့်ကိုမူ ၃၅.၇% ထိရရှိမည် ဖြစ်သည်။

The Author:

Alfred Stepan is Wallace S. Sayre Professor of Government at Columbia University.